

Verlag meedenksessie 22 januari 2026 – Stiens

Aanwezig: 12 bewoners uit Stiens (i.v.m. AVG noemen we geen namen) en namens Gemeente Leeuwarden: Lieuwe de Vries, Floor Hartman, Kees Hoekstra en Aniek Meijer.

Op 22 januari 2026 vond in Stiens een meedenksessie plaats met bewoners en de gemeente Leeuwarden. Na een korte voorstelronde ging het gesprek over het isoleren van woningen, geschikte warmtealternatieven, financiën en het vervolg in de wijk.

Isoleren

Energiecoach Floor Hartman van de gemeente Leeuwarden vertelde hoe gesprekken met bewoners verlopen. De coach kijkt welke aanpak past bij de woning én bij de bewoner. In Stiens heeft een groot deel van de woningen al een redelijk energielabel, maar ongeveer 45 procent heeft een slecht of geen label. Floor legt uit dat oudere energielabels minder goed te vergelijken zijn met nieuwe labels, omdat sinds 2020 één vaste rekenmethode wordt gebruikt.

Dakisolatie

Als het binnen het budget van de bewoner past, is dakisolatie een goede eerste stap. Voor de isolatie van de binnenkant van schuine daken is er gemeentelijke subsidie. Voor isoleren aan de buitenkant is er alleen subsidie als uit ecologisch onderzoek blijkt dat er geen beschermde dieren, zoals vleermuizen, aanwezig zijn. Platte daken moeten altijd van buitenaf worden geïsoleerd.

Muurisolatie

Spouwmuurisolatie is meestal eenvoudig en effectief, maar ook hier gelden ecologische regels. Daarom is een verplicht ecologisch DNA-onderzoek nodig naar vleermuizen. Als die aanwezig zijn, mag er niet geïsoleerd worden. Zo'n onderzoek is prijzig, dus de gemeente onderzoekt of dit kan worden vergoed.

Bij smalle spouwen van drie tot vier centimeter is na-isolatie soms mogelijk, al is het effect dan beperkt. Bij een klein geveloppervlak kan dat toch acceptabel zijn, als dak, vloer en ramen goed geïsoleerd zijn. Bij grotere gevels is isoleren aan de binnenkant een optie, maar dit kost wel wat woonruimte.

Een meedenker deelde zijn ervaringen met het isoleren van de buitenkant van de gevel. Steenstrips met isolatie aan de buitenkant geeft meestal weinig problemen met gemeentelijke vergunningen. Buitengevels die worden afgewerkt met stuc- of schilderwerk kunnen vochtproblemen veroorzaken.

Glas

Enkel glas komt nog vaak voor en moet worden vervangen; voor gasloos wonen is minimaal HR++-glas nodig. Triple glas kan ook, maar is zwaarder en daarom vooral geschikt voor woningen die na 1970 zijn gebouwd.

Vloerisolatie

Vloerisolatie heeft de voorkeur boven bodemisolatie, omdat het beter isoleert en er vaak subsidie voor is. In combinatie met vloerverwarming kiezen veel bewoners steeds vaker voor schuimbeton.

Bij twijfel over isoleren is het altijd verstandig om deskundig advies in te winnen.

Subsidies

Er zijn meerdere subsidies beschikbaar via de gemeente, provincie en Rijksoverheid. De gemeente biedt subsidies op basis van WOZ-waarde en inkomen. Deze subsidies worden vaak vooraf uitgekeerd op basis van offertes. Het advies: gebruik eerst subsidies en kijk pas daarna naar financiering via een bank.

Na de presentatie van Floor Hartman ging de groep uit elkaar in tweeën om de volgende vragen te bespreken:

- Welke ervaringen hebben jullie met isolatie?
- Welke isolatiemaatregel heeft volgens jullie de meeste impact?
- Welke zorgen of drempels ervaren jullie?
- Welke rol kan begeleiding of ontzorgen spelen?
- Hoe kunnen we het proces eenvoudiger maken?
- Hoe kunnen ervaringen worden gedeeld?

Veel meedenkers hebben hun woning geïsoleerd en ervaren meer comfort en lagere energiekosten. Er was vooral interesse in het effect van na-isolatie en hoe maatwerkadvies kan helpen. Er werden verschillende ideeën genoemd om bewoners te ontzorgen en te inspireren, zoals collectieve inkoop, maatwerkadviezen per woningtype met aandacht voor isolatie en subsidies, en een overzicht van betrouwbare aannemers en adviseurs. Daarnaast werd het belang benadrukt van het delen van ervaringen, bijvoorbeeld via de Stienster, buurtapps en open-huizenroutes.

Warmtealternatieven

Lieuwe de Vries is technisch adviseur bij gemeente Leeuwarden. Hij legde uit welke warmteoplossingen zijn onderzocht voor Stiens. Het ging hierbij alleen om de manier waarop woningen worden verwarmd, niet om onderwerpen zoals netverzwaring, batterijen of energieopslag. Netcongestie (= een overbelast elektriciteitsnet) werd genoemd als een mogelijk toekomstscenario bij stijgend elektriciteitsgebruik. Dat betekent niet dat er nu al problemen zijn. Liander doet voorspellingen, zodat ze op tijd transformatorhuisjes en kabels kunnen verzwaren. Sommige huishoudens (in straten met veel zonnepanelen) kunnen wel last hebben van teruglevercongestie.

Collectief warmtenet en mogelijke warmtebronnen

Voor alle buurten en wijken wordt onderzocht of een collectief warmtenet mogelijk is. In Stiens is dit waarschijnlijk geen optie, omdat de woningen te ver uit elkaar liggen en de kosten te hoog worden. Ook diepe geothermie is geen realistische optie vanwege de hoge investeringskosten, risico's en de warmtevraag. Wel zijn grond-water warmtepompen geschikt voor individuele woningen. Groen gas en waterstof zijn geen structurele oplossingen voor de woningen en gebouwen. Deze stoffen zijn nodig voor de

industrie en zwaar transport. Daarnaast heeft waterstof veel grotere leidingen nodig en is het voorlopig geen optie voor woningen. We volgen hier de Routekaart Waterstof van de Rijksoverheid.

Warmtepompen

Voor de meeste woningen in Stiens is een individuele warmtepomp de voorkeursoplossing. Een warmtepomp gebruikt vooral warmte uit de omgeving en draait voor een kwart op elektriciteit. Het systeem werkt vergelijkbaar met een omgekeerde koelkast. Er zijn verschillende soorten warmtepompen, van hybride tot volledig elektrisch. Veel woningen zijn al geschikt om met lagere temperaturen te verwarmen, omdat ze genoeg radiatoren hebben. Bewoners kunnen dit zelf testen door de cv-ketel op 50 of 60 graden te zetten. Als de woning dan comfortabel warm wordt, is deze in principe geschikt voor een warmtepomp. Dit werd samengevat in de slogan: “Zet ’m op 50, Stiens.”

Financiën

Ook de financiële kant van verduurzaming kwam aan bod. De kosten en opbrengsten verschillen per woning en per huishouden, waardoor maatwerk noodzakelijk is. Door subsidies direct mee te nemen in de berekening ontstaat een beter beeld van de werkelijke kosten. Ook helpt het om te kijken naar de jaarlijkse energiebesparing om investeringen beter te kunnen afwegen en te relativeren.

Vervolg en communicatie in de wijk

Goede communicatie is belangrijk voor het vervolg. Buurtbijeenkomsten worden per wijk georganiseerd met persoonlijke uitnodigingen en herkenbare, praktijkgerichte voorbeelden. Voorgesteld werd om ook installateurs en isolatiespecialisten bij deze bijeenkomsten te betrekken en ervaringsverhalen van bewoners te delen, bijvoorbeeld via de Stiensers. Tot slot werd ook voorgesteld om de uitnodigingen voor de bijeenkomsten verder te verspreiden via buurtapps en de Stiensers.